

BX 1758

G8

V.2

1894

Quae iura a lege sunt, editores sibi reservant.

Cum opus, cui titulus est *Compendium Theologiae moralis P. Ioannis Petri Gury S. I. ab Auctore recognitum et Antonii Ballerini eiusdem Societatis in Collegio romano Professoris adnotationibus locupletatum* novisque curis expositum aliqui eiusdem Societatis theologi, quibus id commissum fuit, recognoverint et in lucem edi posse probaverint; facultatem concedimus, ut typis mandetur, si ita iis, ad quos pertinet, videbitur.

In quorum fidem has litteras manu nostra subscriptas et sigillo Societatis nostrae munitas dedimus.

Romae, 2 Febr. 1894.

EMMANUEL DE CARO Praep. L. R. Soc. Iesu.

EMMANUEL DE CARO
Praep. L. R. Soc. Iesu.

IMPRIMATUR

13 Iunii 1894 — Can. Arcid. G. Gori, Vic. Gen.

FONDO EMETERIO
VALVERDE Y TELLEZ

TRACTATUS
DE SACRAMENTIS IN GENERE

Cum omnis Christianae doctrinae pars Pastoris scientiam diligentiamque desideret, tum Sacramentorum disciplina, quae et Dei iussu necessaria et utilitate uberrima est, Parochi facultatem, et industriam postulat singularem, ut eius accurata ac frequenti perceptione fideles tales evadant, quibus praestantissimae ac sanctissimae res digne et salutariter impertiri possint, et Sacerdotes ab illa divini interdicti regula non discedant: Nolite sanctum dare canibus, neque mittatis margaritas vestras ante porcos. Catechismus Concil. Tridentini pars 2. de Sacram. c. 1. n. 1.

Cum tanta sit Sacramentorum dignitas et utilitas pro sanctificatione animarum, pro quibus non dubitavit Christus Dominus Sanguinem suum fundere, crucisque subire tormentum, quam maxime iuvat, ut divini verbi praecones frequenter ad populum sermonem de iis habeant, exponendo scilicet eorum institutionem, necessitatem, praecellentem dignitatem, et miram efficaciam, et fideles de dispositionibus ad uberes gratias per illa recipiendas necessariis accurate edocendo. — Hinc Cone. Trid. sess. 24. c. 7. *de Reform.*, haec habet:

Ut fidelis populus ad suscipienda Sacramenta maiori cum reverentia atque animi devotione accedat, praecipit sancta Synodus Episcopis omnibus, ut non solum, cum haec per seipsos erunt populo administranda, prius illorum vim et usum pro suscipientium captu explicent, sed etiam idem a singulis Parochis pie prudenterque servari studeant..., necnon ut inter Missarum solemniam, aut divinorum celebrationem, sacra eloquia et salutis monita singulis diebus festis vel solemnibus explanent, eademque in omnium cordibus, postpositis inutilibus quaestionibus, inserere, atque eos in lege Domini erudire studeant.

Agendum 1° de natura et divisione; 2° de materia et forma; 3° de Ministro; 4° de subiecto Sacramentorum.

008396

CAPUT I.

DE DEFINITIONE NUMERO ET DIVISIONE SACRAMENTORUM

1. — I. DEFINITIO. *Sacramentum* est signum sensibile a Christo institutum ad significandam et conferendam gratiam.

Hinc tria necessario requiruntur in omni Sacramento, scilicet 1° signum sensibile; 2° divina institutio; 3° vis producendi gratiam a Christo promissam.

Omnia Sacramenta tribus perficiuntur: 1° rebus tanquam materia; 2° verbis tanquam forma; 3° persona Ministri conficientis Sacramentum cum intentione faciendi quod facit Ecclesia. — Constat ex Conc. Florentino in *Decreto Unionis*.

Sacramenta praeter gratiam sanctificantem producant gratiam, quae *sacramentalis* dicitur, hoc est, conferunt auxilia ad obtinendum finem specialem, ad quem unumquodque Sacramentum, si debita non desint conditiones, fuit institutum. Sacramenta operantur *ex opere operato*, id est vi divinae institutionis, independentem ab *opere operantis*, scilicet Ministri et subiecti Sacramentorum.

Hinc Sacramenta distinguuntur a sacramentalibus, quae sunt quaedam res vel actiones sacrae ab Ecclesia institutae, ut sunt aqua lustralis, benedictiones et consecrationes, *Agnus Dei*, etc...

2. — II. NUMERUS. Sacramenta sunt septem, ut constat ex *Trid.* sess. 7. Can. 1.: *Si quis dixerit, Sacramenta novae legis non fuisse omnia a Domino nostro Iesu Christo instituta, aut esse plura vel pauciora quam septem; videlicet, Baptismum, Confirmationem, Eucharistiam, Poenitentiam, Extremam Unctionem, Ordinem et Matrimonium, aut etiam aliquod horum septem non esse verum et proprie Sacramentum, anathema sit.*

III. DIVISIO. Sacramenta iuxta varias proprietates sic distinguuntur:

1° *Necessaria*, vel *non necessaria*, iterum necessaria sunt vel necessitate medii, vel necessitate praecepti. Necessaria sunt necessitate medii (1), *Baptismus*, qui est ianua Ecclesiae et regni caelorum, et *Poe-*

(1) Presso sensu necessarium *necessitate medii* solum illud est, quod non solum habet in se rationem medii ad finem qui intenditur, sed praeterea necessarium est in ipsa ratione medii, quod aliter suppleri non potest. Id habes in illis Pauli verbis (*Hebr. XI. 6.*), *Credere enim oportet accedentem ad Deum, quia est, et inquirentibus se remunerator sit.*

Accessus enim ad Deum sine hominis (adulti) motu impossibilis est; et rursus impossibilis est talis motus sine eiusmodi cognitione. Hoc porro sensu baptismus necessarius dicitur *necessitate medii*, si intelligas baptismum vel *fluminis* vel *flaminis*; secus vero tum de baptismo tum de Poenitentia hic dicendi modus latiori sensu usurpatur.

nitentia pro iis, qui in peccatum mortale post baptismum lapsi sunt; necessaria necessitate praecepti sunt caetera omnia, ultimis duobus exceptis, quae non sunt necessaria pro privatis, sed tantum pro communitate.

2° *Imprintingia*, vel *non imprintingia* characterem in anima. Characterem imprimunt Baptismus, Confirmatio et Ordo; caetera non imprimunt. — *Trid.* sess. 7. Can. 9.

3° *Formata*, vel *informia*, prout gratiam producant dum suscipiuntur, aut, intercedente obice, effectum suum suspendunt, donec obex removeatur (2).

4° Sacramenta *vivorum* vel *mortuorum*, prout gratiam *sanctificantem*, seu *primam gratiam* iam supponunt, eamque tantum adaugent; aut ex primaria sua institutione eandem conferunt.

3. *Quaesita*. — *QUAER.* 1° *An Sacramenta mortuorum secundam gratiam conferre possint?*

Resp. Affirm. Hoc autem in duplici casu fieri potest: 1° quando solalia venialia clavibus subiiciuntur, quod frequenter contingit; 2° quando poenitens, reus peccati mortalis, accedit ad poenitentiae Sacramentum cum contritione perfecta; quia contritio perfecta cum voto Sacramenti etiam ante eiusdem susceptionem hominem iustificat: tunc ergo Sacramentum non primam sed secundam tantum gratiam confert (3)...

QUAER. 2° *An Sacramenta vivorum primam gratiam aliquando conferre valeant?*

Resp. Affirm. probabilius, non quidem *per se*, ut patet ex eorum institutione, sed *per accidens*, seu mediante Charitate vi Sacramenti infusa in subiecto obicem non opponente. Nam fieri potest, ut quis peccati mortalis reus, huius inscius bona fide ad Sacramentum vivorum *attritus* accedat; in his porro adiunctis Sacramentum vivorum gratiam in animam infundit, adeoque peccatum delet. Sacramenta enim semper gratiam conferunt non ponentibus obicem, ut constat ex *Trid.* sess. 7. Can. 6.; obex

(2) Quod sacramenta esse valida possint, sed *informia*, certa doctrina est. An autem sacramentis omnibus tribuendum sit, quod obice remoto effectum producant, vid. S. Alphons. lib. 6. n. 87.

(3) Id ipsum et cum sacramento baptismi contingere potest, ad quod accedere adultus potest, per charitatis actum iustificationem iam adeptus. Et hunc quidem iustificationis modum haud raro contingere in pueris inter infideles, rationabiliter teneri potest iuxta doctrinam S. Thomae (1. 2. q. 89. art. 6.): *Cum usum rationis*

(inquit) *habere (puer) inceperit, ... primum quod tunc homini cogitandum occurrit, est deliberare de se ipso: et siquidem se ipsum ordinaverit ad debitum finem, per gratiam consequetur remissionem peccati originalis.* Quam quidem sui ordinationem in finem sic exhibet Caietanus (in l. c.): *Si sibi appetendum censuerit bonum honestum in confuso, ut aetas illa consuevit, bene deliberavit de se ipso, finem suum in vera beatitudine collocans, quamvis imperfecte et inchoative.*

autem non ponitur ab eo, qui attritus bona fide accedit. Ergo etc... — *Ita communiter.* — S. Thom. part. 3. qu. 72. art. 7. — Suarez, — S. Lig. n. 6. et 268. de Eucharistia disserens: *Aliquando (ait) per accidens conferre potest etiam primam gratiam, nempe si quis ignorans se esse in peccato mortali, vel credens habere contritionem, accedit ad Communionem cum sola attritione, tunc de attrito fit contritus.*

4. QUÆR. 3° *An requiratur vel sufficiat attritio, ut Sacramenta vivorum primam gratiam conferant?*

Resp. Affirm. ad utrumque: 1° quidem requiritur, quia prima gratia infundi nequit, nisi per destructionem peccati mortalis; porro peccati mortalis destructio sine eiusdem detestatione, nempe sine contritione vel saltem attritione fieri nequit; 2° sufficit, quia ex dictis Sacramenta vivorum possunt aliquando primam gratiam conferre: hoc autem fieri non posset, si attritio non sufficeret, siquidem peccator ad sacramentum per contritionem perfectam iustificatus semper accederet. — S. Lig. n. 6., etc.

QUÆR. 4° *In quo consistat character Sacramenti?*

Resp. Licet de fide sit, characterem imprimi in Baptismo, Confirmatione et Ordine, non tamen conveniunt Theologi, in quonam præcise consistat. Nobis satis erit scire, ut docet Concilium Trid., *Characterem esse signaculum quoddam spirituale et indelebile, impediens, quin Sacramentum iterari possit* (Sess. 7. can. 9.).

5. — QUÆR. 5° *An peccatum originale deleatur in Baptismo valido quidem, sed informi ob defectum dispositionis in adulto baptizato?*

Resp. Neg., Ratio est, quia nullum peccatum dissolvens ab amicitia Dei condonatur, nisi per reconciliationem cum Deo, id est, per iustificationem. Hoc autem fieri nequit, nisi infundatur prima gratia; sed hæc gratia prima non infunditur, si desunt dispositiones, Ergo. Remoto autem obice sive per contritionem perfectam cum voto Sacramenti (scil. poenitentiae) sive per hoc Sacramentum cum attritione, reviviscit seu cessat suspensio gratiae sacramentalis Baptismi, et delet peccatum originale, ac simul omnia peccata actualia ante Baptismum commissa. Sacramentum vero Poenitentiae delet peccata post Baptismum commissa et peccatum *fictionis*, seu pravae dispositionis, cum qua susceptum est Baptismi Sacramentum, saltem in quantum prava hæc dispositio post Baptismum perseveravit. — Vide dicenda, n. 43. q. 2°.

6. QUÆR. 6° *Quales sint effectus gratiae sacramentalis singulis Sacramentis propriae præter gratiam sanctificantem omnibus communem?*

Resp. 1° *Effectus gratiae Baptismalis* est omnem culpam et culpae poenam remittere, mentem illuminare, concupiscentiam imminuere, et animam ad opera christiana fecundare. Hæc autem gratia habitualis affert baptizato ius obtinendi auxilia, quibus hos effectus assequatur.

2° *Effectus gratiae Confirmationis* est robur ad Fidem, ubi opus fuerit, constanter profitendam, et ad eam data opportunitate propugnandam. Ideoque affert animae ius ad auxilia, quibus id præstet.

3° *Effectus gratiae Eucharistiae* est alere vitam spiritualem, gratiam augere, nauseam rerum mundanarum generare, ad unionem cum Deo attrahere, et ideo affert ius ad gratias, quibus hæc omnia communicantes consequi possint.

4° *Effectus gratiae Poenitentiae* est remittere peccata post baptismum commissa, et conferre vim ad vitanda peccata et ad perseverandum in statu gratiae, et ius ad auxilia his præstandis opportuna.

5° *Effectus gratiae Extremæ Unctionis* est tollere peccatorum reliquias, aegrotantis animam alleviare, fiduciam corroborare, morbi incommoda minus molesta reddere (4), tentationibus extremis repellendis robur tribuere, et ius ad auxilia his proportionata conferre.

6° *Effectus gratiae Ordinis* est reddere Christi Ministros sacris ministeriis idoneos, ut hæc debita pietate peragant, et ius conferre ad auxilia his opportuna.

7° *Effectus gratiae Matrimonii* est refrenare inordinatam concupiscentiam, vires tribuere ad onera status coniugalis sustinenda, ad fidem coniugalem servandam, et ad prolem christiane educandam, et ideo ius conferre ad auxilia pro his adimplendis necessaria. — *Communis.*

CAPUT II.

DE MATERIA ET FORMA SACRAMENTORUM

I. De natura et unione materiae et formae.

7. DEFINITIONES. Materia est res sensibilis ad rationem sacramenti per formam determinanda. Hinc materia est id, quod in Sacramento est magis indifferens, et minus perfectam significationem habet; adeoque per aliud determinari ad significandum debet.

Materia duplex est: alia remota, et alia proxima. Prior est ipsa res sensibilis, quae in Sacramento adhibetur, seu res circa quam actio sacramentalis exercetur. Posterior est ipsamet applicatio seu usus materiae remotae in actione sacramentali.

Forma vero est pars Sacramenti, quae determinat materiam ad sacramentum efficiendum, et quae ordinarie consistit in verbis a Ministro prolatis.

(4) Addi potest, immo et debet alius effectus huius sacramenti proprius, scilicet in pristinam sanitatem restitutio.